

Dr.Həsən.M.CƏFƏRZADƏ
WWW.Hbavat.azerblog.com-Septabr ۲۰۱۰(۱۲)۱۴-Şəhrivar

Misaj məktəbi

Misaj servisi ümumiyyətlə xalqlara ilgi qurmaq , ticarət aracı, reklam yolu, gündəlik işlər servisi ya bir sırasına muzahimət ,cok göndarmk yolu hesab edilirsə İran Türkləri üçün başqa bir önəmi vardır .Bilindiği kimi İranda Türk dilinin tecdrişi və hatta universitələrdə İsans seviyəsində öyredilməsi yasaqdır.

Pehləvi dönəmində Türkcənin xalq arasında danışılmasına və özəlliklə yeni yetmələrə aktorilmasına yönəlik rəsmi başqlar İslam devrimindən sonra bir ölçüdə azalmış görüxsədə panfarsist başqlar hala da devam etməkdədir.O için də misaj servisi İran Azəri Türklərinə ilk açiq ve dəyir məktəb samla bilir. Bu idiani elə aldığımız misajların biri ilə isbat edə bilirik .

" Dedi: Yaz gəlir ,yazlar gəldi – getdi , hələ mən yazı bilmirəm, bəlkədə yazım beleymiş, yazınız aydın"
İnsanların ilk və doğal haqlarından olan oxul servisi olmamasına görə biz misaj servisinə məktəb adı verdığımız bu "misaj məktəbi" daşdığı önəm üçün son zamanlar (bir – iki ay içində)özüm alan Türkcə misajları toplayıb incəlməsine qarar verdim.

İncələmə sonucu:

Misajlar incələdikdə öncə ən gözə çarpıcı şey misajların yazıldığı əlfəbe dir . Alfa be bunlardan ibarətdir:

۱. Ərəb köklü əlfəbe:ümumiyyətlə eski Türkcə şərtlərdən faydalanan və sayı baxımından çox olan misajlar bu əlfəbədə dir.

A. Türkcəyə oygün sanılan əlfəbe deyildir.

B. Bu əlfəbe İran Türk kütləsinə tanış olduğu üçün önəmlidir.

C. Ceb telefonu dsəklilərin çoxunda bu əlfəbe servisi yoxdur.

۲. Latın köklü Azəri Türkcəsi əlfəbesi:Milli düşüncədən qaynaqlanan misajlar çoxu bu əlfəbe də dirlər.

۳. Latın köklü Türkiyə Türkcəsi əlfəbesi:Türkiyə kültüründən qaynaqlanan misajlar bu əlfəbe də dirlər.

۴. İngilizcədə tanınmış əlfəbe: Umumiyyətlə sayı baxımından bu əlfəbədə yazılan misajlar azdır.

Mohiteva olaraq misajların incələnməsi:

Aşağıda listəsini sondağımız bu misajları incələdiyimizdə ilk anda gözümzə çarpan şey İran Türklərinin duyğu və özləmlərini ana dildə söyləmək xususunda göstərdikləri özəndir. ikinci bir xusus isə Türkiyənin və Türkiyə poplər kültürünün Tabi bir şəkildə Azərbaycanca sızmasıdır:" Sevmeək çay gibidir sevilmeək şeker,Bizim gibi şekeriz içeri"ibarələri artıq sadəcə Türkiyə Türkləri üçün deyil Azərbaycan Türkləri üçündə tanış sözlərdir.

Misajlların bir qismi yurd və Türklük sevgisinə işarət etməkdədir."Bene gülümsadı dedi o satqın: nə qədər yazırsan el oba vatan , bu yannmış xaraba vətənmi, yoxsa tüstütlü qöxmüş ölü bir ləcan?Dedim: mən vətəni diritmək üçün gərəkdir oyanam ,gərəkdir yanam, dirisi yaşılı oyanda qalsın ,mən yurdumun ölüsinə qurbanam."

Misajlların bütünü incələndikdəTürkçə şerin kilasik qolundan faydalanan aşiqanə sözlərdən ibarətdir:

"Sevdiğin yarıñ əlindən tutasan cam alasan

Öpəsən ləblərini naz edə tam alasan

Mübtəlası olasan bir gülər üzli gözlərin

Hər səhər küsdürəsən gönülünü axşam alasan"

Misajllar

Latin köklü Türkiyə Türkçəsi alfabes ilə yazılan misajllar	Latin köklü Azəri Türkçəsi alfabes ilə yazılan misajllar	Ərəp köklü Azəri Türkçəsi alfabes ilə yazılan misajllar
Sevmək çay gibidir sevilmək şəkər Bizim gibi karibler çayı şəkərsiz içer		
	Kəmanın götürüb gedən ay ovçu Amandır ala göz ceyrana dəymə Yaltaqla yalvaran tülkünün ovla Qeyrətlə qışqıran aslana dəymə Hönkürür vətənim ağlayır yaman	Sevdiğin yarıñ əlindən tutasan cam alasan Öpəsən ləblərini naz edə tam alasan Mübtəlası olasan bir gülər üzli gözlərin Hər səhər küsdürəsən gönülünü axşam alasan

			<p>Kökstündə yara var başında duman Tutaydım gülləni diyərdim dayan Bat sinəmə Azərbaycanma dəymə</p>		
				<p>Aparar qatar bəni Titredib atar bəni Dostum vəfali olsa Axtarıb tapar bəni Gündə bənə baş vuran İndi bənə daş vurur İndi bənə daş vuran Özgələr baş vurur Özgə eyər daş vura Dərdinə dözmək olar Bax bura söz burdadi daşları yoldaş vurur</p>	
				<p>Satmağa öyrənmişik kimi vətən satır kimi saqqız kimidə qrpız Buludun yağar olsun Suların axar olsun Atların qaçar olsun Qədir bayramın qutlu olsun</p>	
				<p>Yoldaş Sahil kenarındakı taşlara benziyor, önce birer- birer toplarsın</p>	

	sonra yavaş- yavaş atmağa başlarsın			Adımı sinəmə hətə qəlbimə döydürəcəm mənə gər olmasa eşqim özümü öldürəcəm
				Savalan yeli əsdi Şaxtasi məni kəsdi Sağ gözüüm sənə qurban Sol gözüüm mənə bəsdə
			Istikanın dağ olsun İç damağın çağ olsun Dünyə mənim neylirəm Dostlar canı sağ olsun Heydər baba yar yoldaşlar döndülər Bir bir məni yolda qoyub çöndülər Çəşmələrin çirəqlərin söndülər	
				Səbr ilə könlül mehnətə hicranə tələsmə Dərd əhli yetər səbr ilə dərmanə tələsmə Yusif də zuleyxani məhəbbətə seviridi Saldırdı zuleyxa onu zindana tələsmə Dünyəyə vefa eyləmə çox ağılama könlüm Dünyə nə vefa qıldı suleymanə tələsmə Kam almayacaq ayrılığa bəyis olanlar Aşiq çatacaq sevgili cananə tələsmə
			Araz axar daşa daşa ömür boyu yaşıl yaşa Sənə sarı uçan oxlar Arzum budur dəyə daşa	

			<p>dənsizləmişəm Bütütləm yazdı cəmənsizləmişəm Öz diyarımda vətən sizləmişəm Heç bilirsən necə sensizləmişəm</p>	
			<p>Bir gözündə ay birində ulduz görürəm nə olar yumma gözlərni qoy dalğalansın Parçalandıq sınımadıq .Daş atanlar bilmədilər parçalanmış Aynada bir aydan min ay çaxar bir günəş Bir ulduzdan min ulduz ... parçalandıq ayna kimi çoxaldıraq işıqı</p>	
		<p>Sevgi hatırlanmırsa Aklımdasın yanmırsa Yüreğimdəsin ağlamırsa Gözlerimdəsin dokunmırsa Ellerimdəsin bir tek yanımda değılsin ama daima kalbimdəsin</p>		
		<p>Hayat bir yapraq Bir gün elbet solacaq Ama sənə bu mesajı göndərən sənə hiç bir zaman unutmayacağam</p>		
			Həyatınız od kimi isti su kimi	

			aydın yel kimi azad və topraq kimi bəreketli olsun	Mubarek camaalın necə gözəldi Dağlara tər – təzə qar düşən kimi Sen mənim gönlümə elə düşmüşün Xəstənin gönlünə nar düşən kimi
	Ne aşk ne ölümlə ne umut ne hasrət ne kurbət ne sıla ne sevinc ne hüzün ne atəş ne kurşun bana heç bir şey sensizlik kadar acı vermez.		Gözəl insanlar gözəl günlərdə yada düşələr Bu gözəl gündə dünyanın gözəllikləri sizin olsun Novruz bayramı mubarek olsun	
			Buraxsam elimi obam olmaz Zindanın gündüzi axşamı olmaz Deyirlər yaz gəlib bayram gələcək bir elin bayramı olmaz	Təzə ilin gelişimi Tabiatın gülüşünü bulbulun öpüşünü sizə təbrik deyirəm
				Dünyanı dolandırdım o başdan – başa Görmədim mən muhebbət başdan aşağı Sənin muhebbətin başdan – başa

Yoldaş seni mən yaşa	
Mart ayına qalan işləni yaxalamasaz yenedə qalar mart ayına	
Saat zəng çaldı oxul çox uzaqda Çantamı götürdüm ama dilim qaldı evimizdə	
Yarəb bu qaralıq gecənin yoxmu Sabahı Nur istəyirik sən bize yanqın mi verirsən	
Gecə xəlvətə bizə sevgili yar gəlmişdi üzü aynadanda gözəl nazlı niğar gəlmişdi	
	Əzizim aşağı-aşa Su gəlir daşa – daşa Bir canım var servətüm Oda qurban yoldaşa
	Edərəm hər gecə həsrətlə xayalun gözəl Aya baxdıqca düşər yada cəmalun gözəl Dünya beş gündü gülüm Salma nəzərdən bizi sən

			Yağmayan qar əllrimi üsüdüür	
			Gül üzündə gülzəlim zulfum pərişan görünür Bağ içində ələ bil sümbül o reyhan görünür mənə çox müşkül olur dərd o gəm e hicramın Leyk biganə baxırsa ona asan görünür İçərəm badəni can sağlığına İçərəm sevgili canan sağlığına Hər içəndə baxmaram ağına qarasına İçərəm sanım kimi dost sağlığına Gülzəlim əksun düşüb peymanədən – peymanəyə Göndərüb eşqin məni meyxanəyə Gəlmişəm meyxanədən dərman aləm Dərdimi bir -bir diyəm mən sağər o peymanəyə Dərdimə dərman şərab oldu təbibim sağilər Göndərüb məni gör hanki daruxanəyə Ata nəsihətin ana zəhmətin qardaş Sedaqətin baci nemətin el tayfa şərəfətin dostun hürmətin saxlayan oğlun qadasını alaram Səmitə meyxanəyə uzaqdan baxma Gəl yaxından nəzər et zoqna məstanələrin eşqin dərdinə bir az yənə meydən di elac yoxsa kim sebr qlar covrına biganələrin	
			Dün eski resimlərinə bəkdım daldım Bir çığara yakdım Resimlərinə bir mermi çəkdım Gəlməsən gəlme Geleceyəni diyə gətdin	

			<p>Ömur boyu yaşıl yaşa Sənə sarı uçan oxlar Arzım budur dəyə daşa</p> <p>Bayramı qutlayır sizə habelə sayğılı ayləmizə yeni ildə baş ucalıq daha cansağlığı dileyirəm</p> <p>Güneşin aydınlığca aydın Dünyan olsun Bulduz hər zaman yağar, olsun təza iliz mubark olsun</p> <p>Buludun yağar olsun Suların axar olsun Aqların qacar olsun Ocağın yanar olsun</p> <p>İl dönəmi sənə mubarek olsun</p>	
			<p>Həmü günahkardı dünyada Ama dünyada heç kəsin günahı yoxdu Bizə siz siz yazılmışdı bu tale bu bəxt Sapdan atılan bir cut daşlıq biz</p>	
			<p>Aşlıq olub oba oba gəzənin əzəl başdan por kəməli gərəkir</p> <p>oturub duranda ədəbın belə marifət elmində dulu gərəkir</p> <p>Satmağa öyrənmiş kimi vətən satır kimi saqqız kimidə qarpız</p> <p>Bu günü qarpız satanların</p>	

			Hörmətli yoldaşım yeni il siza və hörmətli ayelenize təbrik deyirəm arzum budur bu il səlamətlik və bərəkətlik olsun.		
				Çalxalandaqca dolandıqca zaman nehrə kimin Yağ –yağ üstə çıxar ayrıanı ayrınlıq olu Kimsə insani sevir Aşığı hurryət olar Demək hurryət olan yerdə də insanlıq olu Gözəlüm salma gözümdən məni bigənə kimi Gütlü bir gün səni hər gün sevirəm	
				Yağış yağır dağlara kılıpik dir qaşlara Deyin üçan quşlara Aparsın bizdən salam Vəfalı yoldaşlara İstikamın dağ olsun İç damağın çağ olsun Dünya məlin neylirəm Dostlar canı sağ olsun	
				Olsaydı müvəssər gözəlüm yarin olardım Hər ləhzə qəmin çəkməyə qəmxarin olardım Hər şəb dolanıb subhə kimin şəm, cəmalin Pərvanə kimin talib didarın olardım Ağlarım yaşım gedər Dursam yoldaşım gedər Kəcərərəm yaxşı dostan Bilsəm başım gedər İgid oğlan dilin atmaz	

				<p>Şərəfilər elin atmaz Ayrı dili –dilə qatmaz Türk elləri bizim ellər özün satan elin satar Elin satan yəqin batar Ana yurdum mən ki səni atmamam dadlı dilini başqa dilə satmamam</p>
	<p>Seni yıldızlara benzətyorum Onlar kadar güzelisin ama aramızda tek bir fark var Onlar milyonlarca Sen birtanesin</p>			<p>Bığarə gözüm her gecə sənsiz baxar ağlar qan yaşı ilə ulduzları bir –bir sayar ağlar Sən ayrılığı xoşladun ama gecə –gündüz Defterdə qələm şərhə fraqın yazar ağlar</p>
	<p>İnsanlar bir –birini ne aklı ilə ve ne de kalbları ilə sevmelidirler . çünkü aklı unuttur ve kalb durur o zaman ruhları ilə sevmelidirler . çünkü ruh ne üniütür ne de durur.</p>			<p>Dərdi dağ tek qucaqlayan Şeh dumanam çənəm burada Arif görsə qan ağlayar Nəşi deyir çənəm burada Yolum yaman bağlar tezdi Ömrüm gün –gün ağla tezdi Bu yaralı sinəm burada Yağış yağanda əllərini açgıman o</p>

			Tutmaduğun yağış qədər seni sevirəm
Kalbımı aç bak içində ne var ?bir tek sen varsın . ölene kadar ordasın			
	Yel yatar tufan yatar yatmaz traxtor bayrağı. Yaşasın Azərbaycan yaşasın traxtor Mutlu bayramlar. qurban bayramı sizə , sevimli aytılana mübarək olsun		
		Günəş aydınlığı qədər aydın bir dünya olsun Mutluluqdan gözəli varsa oda sənin olsun Bayramınız qutlu olsun	
		Tüccələrinizi sayın niyə ki payız sonudur Çilla gecəniz qutlu olsun	
		Ey gül seni dünyaya muqabil tutaram Dünya mənim olsa sənə xatir ataram Naz eyləmə məndən özünü çəkmə kinərə Olduz olasan göyde sənə yol taparam	
		Zulfun daramaq rəmzini mən şənə də gördüm Şəm, atəşinə yanmağı pərvanədə gördüm Hər no bəşər ilə dolamb həm qədəm oldum Mərdana sifət dostları meyxanədə gördüm	
		Sızlayıb ahvalimə sobhe qədər tarım mənim Təkcə tarımdır qara günlərdə qamxarım mənim Çox vəfəli dostlarım vardır yaman gün gecənim Tərdən özge qalmayıb yar vəfadarım mənim Yər tutub qamxanəni qıldım fəramuş ələmi mən tarım qamxari oldum tar qam xarım	

				mənim
				Doydun niyə tez əziz olan hemseferindən Bəndən ürəgin incidi saldun nəzərdən Yar yoldaşı, ahistə gedər yoldaşa xatir Saxla məni bu qanlı olan göz yaşına xatir Babalar ay babalar Babam seni yabalar S.i.k.i.n salar ağzına d.i.ə.r.a.x.ları çabalar Nazlı dostum söylə mən dünyanı sensiz neylirəm Canım o cananə qurban canı neylirəm qəlbimin aramı sənəndə dərmanın dərmanı sensən qoy həlak olsun canım dərmanı sensiz neylirəm
				Senin ey nəzənin dostum zimitəmin bahar olsun Canın salim həyatın şad bəxtin kamyar olsun Səadət kəlməsi dəyirəm başında bərqərar olsun Bayramın mübarek olsun

Sevgidə güneş kimi ol
Dostluqda axar su kimi ol
Tevazoda topraq kimi ol
Her ne olursan ol
Ya olduğun kimi görün
Ya görüldüyün kimi ol